

peket talált az erdőben, Gyulajtól ÉNy-ra, az ún. Kerekes-kút közelében, ami egy DNy–ÉK irányú, Ny felé erősen mélyülő, kiszáradt patakmeder mellett fekszik. A kúttól ÉNy felé vezető dűlőút és a patakmeder között, ahol megritkították az erdőt, viszonylag sok középkori kerámiát gyűjtöttünk. A meder D-i oldalán, a vele párhuzamos dűlőútgig további cserepeket találtunk, sőt, az enyhén bevágódott út mindkét partjából is gyűjtöttünk leletanyagot.

Pusztaszentegyházi-dűlő I. (KÖH 87977): Terepbejárásunkat a Banya-hegytől É-ra, a Gyulaji-árokba É-ról torkolló patak Ny-i felén folytattuk. A két patak találkozásánál fekvő lapos földnyelven, simított szántásban, kevés, jellegtelen őskori kerámiát gyűjtöttünk kb. 150 m hosszan.

Pusztaszentegyházi-dűlő II. (KÖH 87979): Ettől É-ra, a patak Ny-i felén, az előző lelőhelytől É-ra, kb. 500 m-re, a meredek dombvonulat lábánál, egy keskeny sávban, kb. 100 m hosszan néhány késő vaskori kerámiatöredéket találtunk.

Pusztaszentegyházi-dűlő III., Kis-kúti-dűlő (Tüskés-kert) (KÖH 87981): A Google Earth-ön, a Gyulaji-árokotól É-ra, a bele torkolló két kisebb, egymástól kb. 1 km-re É–D-i irányban folyó patak közti széles dombhát K-i felén egy kb. 170–180 m átmérőjű területet közrefogó, sötét sáv rajzolódik ki a szántásban, amely feltehetően földvár lehetett. A fennsík tetején, az űrfotón látott objektuménál jóval nagyobb kiterjedésben találtunk közepes sűrűségben bronzkori kerámiát, kb. 600 m hosszan.

Túri-erdő (KÖH 87983): Majth Zoltán hívta fel figyelmünket a lelőhelyre, amely a középkori Től falu kolostorának helyet adó Templomdomb DK-i folytatásában fekszik. A dombvonulat keskeny tetején és az aljnövényzettel borított, néhány éves faültetvényvel fedett Ny–DNy-i oldalában, vakondtúrásokból és az állatok által kitért földből kevés, apró és jellegtelen őskori kerámiát gyűjtöttünk. A domb fekvése alkalmas lehetett földvár létesítésére, ennek esetleges egykori megléte további vizsgálatot igényel.

Túri erdő (Túri-kút) (KÖH 20472): Felkerestük Től falu kolostorhelyét az ún. Templomdombon, ahol az ÉNy felé előregró földnyelv lapos, keskeny tetejének teljes szélességét falakra és helyiségekre utaló enyhe domborulatok töltik ki. Itt egy 1540-es ezüstdénárt is találtunk. Majth Zoltán elmondása szerint a középkor falu felszíni nyomai a Templomdombtól DNy-ra, a Vörös-víz melletti keskeny feketediósban található. Az erdőfolt É-i részén található sózó körül, az állatok által kijárt földben viszonylag sok középkori kerámiát figyeltünk meg, valamint az erdőfolt ÉK-i sarkánál, az út közelében is.

K. NÉMETH ANDRÁS – CZÖVEK ATTILA

137. Hajdúböszörmény, Téglagyár 2.

(Perczel Mór utca)

(KÖH 32519)

(Hajdú-Bihar megye) Á

A Hajdúsági Múzeum, 2014. augusztus 1–22. között végzett rövid feltárást a lelőhelyen. A feltárást előzménye az a terepbejárás, amit a Hajdúsági Múzeum 2014 májusában tartott a lelőhelyen, amelynek célja a Téglagyárnál húzódó, Böszörmény falunak tartott Árpád-kori település kiterjedésének meghatározása volt. A terepbejárás során intenzív megletelepülésű Árpád-kori településrészletet sikerült térképezni. A helyszin

a térség egyik legismertebb és legtöbb kérdést felvető régészeti lelőhelye. A lelőhely jelentősége ellenére területén ezidáig csak igen kis felületen nyílt lehetőség régészeti feltárássra.²⁷

2014-ben a Hajdúsági Múzeum újabb, valamivel több, mint 100 m²-t tárt fel a település feltételezett K-i szélén, ahol 10 objektum, valamint 37 stratigráfiai egység került felszínre. Az objektumok között négy ház és három gabonátároló vermet dokumentáltunk. A felszínre került leletanyag és a feltárt jelenségek újabb adatokat szolgáltatnak a falu kiterjedésének meghatározásához, a település szerkezetére, valamint a falu élete időbeli határainak meghatározására vonatkozóan. Az Antalóczy Ildikó szelvényeitől egy km-re eső felszínen szabályos rendben, szorosan egymás mellett, azonos tájolással sorakoznak a lakóépületek. A házak körül, azokhoz szorosan igazodva gabonátároló vermek találhatóak. Az egyik vermet kovácsműhelyből származó hulladékkal töltötték fel. A házaknál az Árpád-korra jellemző általános házépítési megoldásokat figyeltük meg, amelyeket néhány apró részlet tesz változatossá. A feltárt leletanyag a 12. század második felére, végére helyezhető. A kerámiaanyag között feltűnő a palackok magas aránya. A feltárási eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy a falu túlélte a tatárjárást, és ezt nemcsak a fehér színű cserépbográcsok megjelenése bizonyítja, hanem a természettudományos meghatározás eredménye is.

BÁLINT MARIANNA

138. Halmajugra, Szoller-dűlő 1.

(KÖH 77241)

(Heves megye) Pa

A Mátrai Erőmű Zrt. tulajdonában levő Visonta–D-i bányaterületen, 2011 áprilisában²⁸ négy felső paleolitikus lelőhelyet azonosítottunk. A lelőhelyek Heves megyében, a Mátraalja K-i részén, az Ugrai-patak pleisztocén teraszán, 140–180 m tengerszint feletti magasságban helyezkednek el.

A Dobó István Vármúzeum 2013. október 5. és november 5., valamint 2014. május 11. és június 13. között leletmentő régészeti feltárást végzett Halmajugra, Szoller-dűlő 3. sz. lelőhelyen.

Szoller-dűlő 1. sz. és Karácsondi-part-dűlő 1. sz. lelőhelyeken kisebb, szondázó jellegű kutatásokat is folytattunk. Az utóbbi két lelőhelyen négy 1×1 m-es szondát nyitottunk. A szondákban régészeti leleteket nem találtunk.

A Szoller-dűlő K-i részén, 2013-ban három különböző helyen nyitottunk meg a 3×2–2,5 m-es szelvényeket. A leletkoncentrációkat követve az 1., a 3. és az 5. szelvényben É-i, Ny-i és D-i irányban végeztük a bontásokat. A szelvényeket egybenyitottuk. A pattintott kövek jelentős része 40–65 cm között került elő. A megfigyelt rétegsorok a következők voltak: 0–45 cm között bolygatott, humuszosodott, barna agyagos réteg, alatta 45–96/100 cm között vörösesbarna színű, aleuritos agyagos késő pleisztocén–óholocén erdőtalaj/paleotalaj és 96/100 cm-től riolittufás agyagos alapkőzet következett. Összesen 37,7 m²-t tártunk fel, 801 lelettel.

27 Éry Kinga 1953., Antalóczy Ildikó 1979–1982.; Nagy Emese Gyöngyvér–Hajdú Zsigmond 1997., Szolnoki László 2012–2013.

28 RKM 2011, 65.